

УДК 657.6

Дубчак Мирослава
магістрант

Інститут магістерської та післядипломної освіти
Університету банківської справи НБУ
м. Київ

АНАЛІТИЧНІ ПРОЦЕДУРИ В АУДИТІ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ БАНКУ

Анотація

У статті розглянуто сутність поняття «аналітичні процедури», охарактеризовано цілі та побудовано модель застосування аналітичних процедур на завершальному етапі аудиту основних засобів банку.

Ключові слова: *аналітичні процедури, фінансовий аналіз, аудит основних засобів.*

Роль основних засобів банку на сучасному етапі розвитку економіки України є недооціненою. Прийнято вважати, що вказані активи є рушійною силою лише виробничих підприємств, їх детально аналізують і шукають резерви покращення використання. Аналіз основних засобів банку розглядається як частина сукупних активів, в основному, несуттєвою для деталізованого аналізу. Існує потреба в зміні відношення до використання інформації про основні засоби банку, як вірогідної суттєвої зони ризику, помилок чи шахрайства. Аналітичні процедури при аудиті основних засобів є ефективним інструментом розуміння природи, характеру і наслідків їх руху і є альтернативними процедурами перевірки на суттєвість, що, в свою чергу, дає можливість скоротити витрати часу та поліпшити якість аудиту.

Питання аналізу основних засобів банку як складової аналітичних процедур аудиту у вітчизняній науковій літературі розглядаються частково у вигляді взаємозв'язків: «економічний аналіз основних засобів підприємства» (Грабовецький, Б. Є., Шварц І.В., Павленко О.П.), «економічний аналіз основних засобів як частини активів банку» (Герасимович А.М., Парасій-Вергуненко І.М., Шурпенкова Р.К., Єріс Л.М.), «аналітичні процедури в аудиті» (Ткаченко К.В., Петрик О.А., Олійник О.В.). проблемами аналізу в аудиті переймаються й російські вчені Мельник М.В., Когденко В.Г. чи не єдиним, хто спробував розглянути питання використання аналітичних процедур в ході проведення аудиту з основними засобами є Юрченко М.Ю.

З вищенаведеного можна зробити висновок, що застосування аналітичних процедур в аудиті основних засобів банку можна розглядати як конкретний напрям подальших розробок.

Перш за все, вважаємо доречним провести ідентифікацію поняття «аналітичні процедури».

Міжнародний стандарт якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг № 520 (далі МСА 520) пропонує даний термін розуміти як оцінки фінансової інформації, зроблені на основі аналізу ймовірних взаємозв'язків між фінансовими та не фінансовими даними, що охоплюють необхідне вивчення ідентифікованих відхилень або взаємозв'язків, які не

узгоджуються з іншою відповідною інформацією чи значно відрізняються від очікуваних величин [1, с. 466].

Проте, не слід дане поняття ототожнювати лише з фінансовим аналізом та аналізом як філософською категорією, методом пізнання. Швидше за все категорія «аналітичні процедури» вміщує в себе частково елементи обох названих видів аналізу, проте має свою специфіку. Так, наприклад, аналітичні процедури використовуються при оцінці достовірності бухгалтерської звітності економічного суб'єкта, а аналіз його фінансово-господарської діяльності починається вже після того, як достовірність встановлена, оскільки аналізувати фінансово-господарську діяльність економічного суб'єкта при недостовірності його бухгалтерської звітності безглуздо [2].

Аналіз, як метод пізнання, що включає в себе вивчення предмету за допомогою уявного або реального розчленування його на складові елементи, постійно присутній впродовж усього процесу аудиту.

З визначення суті аналітичних процедур випливає, що при застосуванні їх в аудиті основних засобів банку, метою їх є пошук залежностей між параметрами, що характеризують операції банку з даними активами та відображення таких в обліку. Динаміка таких залежностей повинна бути однорідна, в іншому випадку, при виявленні розбіжностей та суттєвих відхилень аудитор повинен проаналізувати їх причину. Тобто, дані процедури дають змогу виявити потенційні ділянки ризику для подальшого планування та звернення уваги саме на проблемні моменти.

Досліджувані процедури рекомендовано проводити при плануванні аудиту, як процедури по суті, коли їх використання може бути більш ефективним або продуктивним, ніж інші аудиторські процедури та на заключній стадії аудиту [1, с.467].

МСА 520 залишає за аудитором право обирати вид аналітичних процедур, які будуть виконуватись на кожному етапі аудиту, виходячи з його компетентного професійного судження [2, с.468]. Вище (табл. 1) наведена спроба встановити для аудиту основних засобів банку процедури та цілі щодо основних етапів перевірки, де можна застосувати аналітику.

Таблиця 1

Періодичність та цілі аналітичних процедур в аудиті основних засобів банку

Етап аудиту	Аналітичні процедури	Цілі
Планування	- порівняльний аналіз фактичних звітних показників із плановими та за попередні періоди; - коефіцієнтний аналіз	- для визначення потенційних ризикових місць в обліку; - для раціонального розподілу ресурсів; - для поліпшення ступеня розуміння аудитором діяльності клієнта; - оцінка ефективності методів планування, використовуваних банком
Перевірка по суті операцій та рахунків	- порівняльний аналіз динаміки структури основних засобів; - факторний аналіз взємопов'язаних показників щодо обліку основних засобів, ін.	- для отримання достатнього рівня впевненостів отриманих результатах від проведення тестів на істотність

Продовження табл. 1

Узагальнення результатів	<ul style="list-style-type: none"> - коефіцієнтний аналіз; - порівняльний аналіз перевірених аудитором звітних показників із плановими та за попередні періоди; - порівняльний аналіз перевірених аудитором звітних показників банку із відповідними середніми показниками потенційних конкурентів та по галузі; - фінансово-економічне планування 	<ul style="list-style-type: none"> - можливість підтвердити або спростувати висновки, зроблені під час аудиту окремих сегментів або елементів бухгалтерської (фінансовою) звітності; - дають можливість виявити проблемні зони, що вимагають проведення додаткових процедур; - виявлення резервів кращого використання основних засобів (якщо це передбачено додатковими умовами договору з клієнтом); - оцінка основних засобів за умови неперервності діяльності банку (планування на перспективу)
--------------------------	--	--

Джерело: розроблено автором на основі [1], [2], [3, с.184]

Розглянемо методи аналізу на заключному етапі аудиту основних засобів банку на прикладі моделі (рис. 1).

Особливостями зазначених у моделі аналітичних процедур є:

1. Порівняння фактичних даних з даними за попередні періоди можливо лише за відсутності у банку за аналізований період значних організаційних (наприклад, зміна форми власності) та фінансових змін (наприклад, приплив інвестицій у вигляді основних засобів).

2. Порівняння фактичних даних з планами може виявити такі помилки:

- нереалістичне складання планів;
- приведення фактичної інформації у відповідність до планової;
- не досягнення планових показників внаслідок неефективного управління.

3. Порівняння інформації з аналогічними даними основних конкурентів та середньому по галузі, дозволить визначити місце банку в галузі та простежити динаміку переваг (недоліків) в управлінні основних засобів банку відносно конкурентів [4, с. 184].

Отже, питання застосування аналітичних процедур в аудиті основних засобів банку актуальною темою для подальших досліджень. Використання тих чи інших прийомів аналізу в аудиті основних засобів залежить від окреслених аудитором або замовником цілей перевірки відповідно до потреб кожного етапу аудиту.

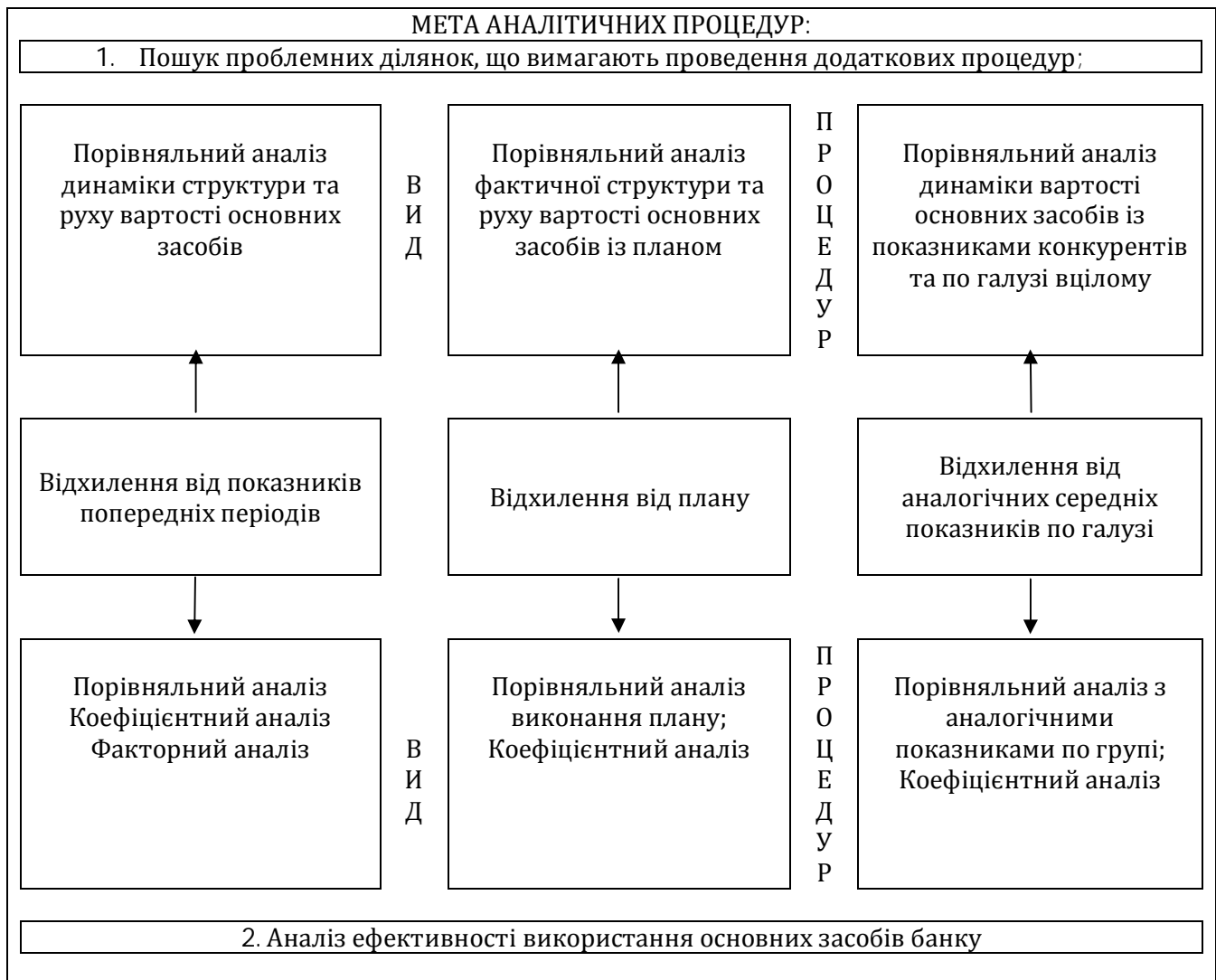


Рис. 1. Модель аналітичних процедур на заключному етапі аудиту основних засобів банку

Список використаних джерел

1. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.apu.com.ua/files/temp/Audit_2012_1.pdf (дата звернення 10.12.2014р.). — Назва з екрана.
2. Попель О. Ю. Аналитические процедуры и их значение в аудите [Электронный ресурс] / О. Ю. Попель. – Режим доступа : <http://www.audit-it.ru/articles/audit/a104/40719.html> (дата звернення 10.12.2014р.). — Назва з екрана.
3. Юрченко М. Ю. Использование аналитических процедур в ходе проведения аудита операций с основными средствами [Текст] / Юрченко М.Ю. // Вестник Адыгейского государственного университета. Серия 5: Экономика. – 2011. - с. 183-188.

